
El Palau Novella. Projecte de restauració del safareig històric

---

Joan Bassegoda i Sílvia Alcalà

Resum

Situat al Parc del Garraf, a 280 m d'altura, en un promontori dominant, la vall dels Reis, que formava part de l'antiga baronia de Jafra, podem observar la silueta d'un palauet que destaca per la seva magnificència i un interessant port romàntic: el Palau Novella. Fou construït al final del segle XIX per l'insigne arquitecte Manel Comas i Thos, distingit professional dintre dels estils modernista i neogòtic.

La finca fou adquirida per l'indià Pere Domènech i Grau, el 22 d'agost de 1875. El Palau Novella va viure una època de gran esplendor a la dècada dels anys noranta amb la visita d'importants personalitats. En aquests temps es fomentaren importants activitats culturals i socials, que van fer que el Palau Novella i els seus residents fossin coneguts a tota la comarca. La decadència familiar va arribar anys després i va deixar pas a altres famílies burgeses que l'ocuparen fins a mitjan segle XX.

Des del 1996, el Palau Novella és seu del primer monestir budista de Catalunya. Des de l'àmbit cultural, la comunitat budista conscient en la recuperació del patrimoni artístic i històric ha restaurat nombrosos espais i sales nobles, algunes de les quals en col·laboració amb l'Escola d'Arts i Oficis de la Diputació de Barcelona. Actualment se segueix estudiant el passat històric del Palau Novella mitjançant un procés d'investigació, recuperant fonts històriques i patrimonials i material fotogràfic original de l'època, de gran vàlua.

Dintre dels projectes de restauració destaca el que s'està dirigint des de la Reial Catedra Gaudí de la Universitat Politècnica de Catalunya. Es tracta de recuperar, a través d'un projecte arquitectònic, un dels elements més singulars del Palau Novella: el *safareig*, el qual constitueix tot un emblema del període d'esplendor del Palau, coincidint amb la Catalunya dels indians i la desaparició de les colònies d'ultramar.

Paraules clau

Palau Novella, safareig, restauració

Resumen

El Palacio Novella. Proyecto de restauración del lavadero histórico

Situado en el Parque del Garraf, a 280 m de altura, en un promontorio dominante, el valle de los Reyes, que formaba parte de la antigua baronía de Jafra, podemos observar la silueta de un palacete que destaca por su magnificencia y un interesante puerto romántico: el Palacio Novella.

Fue construido a finales del siglo XIX por el insigne arquitecto Manel Comas i Thos, distinguido profesional dentro de los estilos modernista y neogótico.

La finca fue adquirida por el indiano Pere Domènech i Grau, el 22 de agosto de 1875. El Palacio Novella vivió una época de gran esplendor en la década de los años noventa con la visita de importantes personalidades. En estos tiempos se fomentaron importantes actividades culturales y sociales, que hicieron que el Palacio Novella y sus moradores fueran conocidos en toda la comarca. La decadencia familiar llegó años después y dejó paso a otras familias burguesas que la ocuparon hasta mediados del siglo XX.

Desde 1996, el Palacio Novella es sede del primer monasterio budista de Catalunya. Desde el ámbito cultural, la comunidad budista concienciada en la recuperación del patrimonio artístico e histórico ha restaurado numerosos espacios y salas nobles, algunos de los cuales en colaboración con la Escuela de Artes y Oficios de la Diputación de Barcelona. Actualmente se sigue estudiando el pasado histórico del Palacio Novella mediante un proceso de investigación, recuperando fuentes históricas y patrimoniales y material fotográfico original de la época, de gran valía.

Dentro de los proyectos de restauración destaca el que se está dirigiendo desde la Real Cátedra Gaudí de la Universidad Politécnica de Catalunya. Se trata de recuperar, a través de un proyecto arquitectónico, uno de los elementos más singulares del Palacio Novella: el *lavadero*, que constituye un emblema del período de esplendor del palacio coincidiendo con la Catalunya de los indianos y la desaparición de las colonias de ultramar.

Palabras clave

Palacio Novella, lavadero, restauración

Abstract

Novella Palace: project for the restoration of the historic laundry

In Garraf Nature Park, at 280 m above sea level, on a spur of a hill in the Vall dels Reis, which once belonged to the former barony of Jafra, stands a mansion that catches the eye with its magnificence and an interesting Romantic air: Novella Palace. It was built at the end of the 19th century by the renowned architect Manel Comas i Thos, a leading professional in the *Modernista* and neo-Gothic styles.

The estate was purchased on 22 August 1875 by Pere Domènech i Grau, nicknamed «the American». Novella Palace lived through a period of great splendour in the 1890s, with visits from important personalities. Ambitious cultural and social activities were organised there at that time, making Novella Palace and its residents renowned throughout the county. Years later, the decline of the family brought financial ruin and it was occupied by a series of other bourgeois families until the middle of the 20th century.

Since 1996, Novella Palace has housed the first Buddhist monastery in Catalonia. Within the cultural sphere, the Buddhist community is sensitive to the recovery of the artistic and historic heritage and has restored a number of areas and noble halls, some in collaboration with the School of Arts and Crafts of Barcelona Provincial Council. At present the process of researching the past of Novella Palace is continuing, by recovering extremely valuable historical and heritage sources and original photographic material of the period.

One of the most interesting restoration projects is that led of the Royal Gaudí Chair at the Technical University of Catalonia. This architectural project aims to restore one of the most unique features of Novella Palace: the wash-house. The wash-house is very emblematic of the mansion's period of splendour, which coincided with the Catalonia of the colonial magnates and the subsequent loss of Spain's overseas colonies.

Keywords

Novella Palace, laundry, restoration

La Plana Novella és una antiga heretat que es troba en una petita planúria al centre del Parc del Garraf, a 280 m d'altura, a onze quilòmetres a l'est de Sitges i a altres tants de Begues, al terme d'Olivella. Es troba situada en un promontori dominant, la vall dels Reis, que formava part de l'antiga baronia de Jafra.

Figura 1. Vista general de la Colònia Agrícola Plana Novella.

El nom prové de l'antiga masia Plana Novella situada darrere de la casa senyorial documentada en el segle XIV amb el nom de Mas Novella. Per anivellar els terrenys on es volia emplaçar el palau van caldre terres que van ser portades amb carros de llocs propers, probablement de València.

El poblament d'aquesta zona s'inicià durant el segle XVII, abans però havia existit una casa pairal datada del 1601.

L'any 1681, la propietat de la Plana Novella constava que era de José Catà i Bertran, senyor de la baronia de Jafra, qui en aquest any establí com a primer emfiteuta José Raventós i Codorniu del Mas de les Piques.

El 22 d'agost de 1875, la finca fou adquirida per l'indian¹ Pere Domènech i Grau,² que va comprar a Joan Raventós i

1. Persona que s'instal·la a Amèrica i després d'adquirir una fortuna torna al lloc d'origen, i se'l coneix com a «americà». L'emigració catalana a Amèrica, tot i que s'inicià després del descobriment, no es féu massiva fins al segle XVIII; la figura de l'indian se situa cronològicament entre les últimes dècades del XVIII i final del segle XIX. Els elements que el caracteritzen són les circumstàncies de la seva fortuna: joventut, pobresa de mitjans, escassa formació i una il·lusió de fer fortuna, a partir d'una col·locació com a aprenent. El seu èxit es basa en un esperit emprenedor i una certera captació de les oportunitats econòmiques en els sectors de producció més lucratius: plantacions de sucre i tabac, negocis explotats amb la mà d'obra d'esclaus, en el tràfic de manera directa o indirecta. També tenint un paper important dins de la política i el món social i cultural americà. La tornada està motivada pel desig de fruir del benestar de les riqueses guanyades, construint una casa amb jardí de gust antillà.

2. PERE DOMÈNECH (1831-1898). Nascut a Sitges. Indian que va fer una gran fortuna a Cuba. Viatjà com a polissó als quinze anys d'edat en un dels vaixells que feia la ruta de les Amèriques. A Cuba va aconseguir anar pujant socialment i obtenir alts càrrecs en el govern espanyol de l'illa. L'any 1868 va edificar, a través del seu cunyat Cristòfol Vilanova i Coll, l'antiga casa dels seus pares en el número 20 de la Ribera de Sitges, on s'havia hostatjat el governador Lluís Antúnez. El 22 d'agost de 1875 va comprar per procuració seva a Joan Raventós i Girona i Joan Raventós i Amell, els masos de la Plana Novella, les piques de la quadra de Jafra i el corral nou de Begues.

Segons l'arxiu parroquial de Sitges, el 30 de setembre de 1875, a Roma, s'autoritza el matrimoni per paraules de Pere Domènech i Grau i Maria Escanosa Domènech que tenien parentesc de consanguinitat (era

Girona i Joan Raventós i Amell els masos de la Plana Novella, les piques de la quadra de Jafra i el corral nou de Begues. La venda de la finca Plana Novella a Pere Domènech i Grau de Sitges va suposar un gran escàndol, ja que els senyors Raventós no eren els veritables senyors, sinó que només posseïen el domini útil de la finca. Aquesta venda va ocasionar un sorollós plet entre el senyor Domènech i els descendents del baró de Jafra, els quals posseïen el domini directe i alodial. Després d'aquest succés, el senyor Pere Domènech va decidir convertir el lloc en colònia agrícola, dedicada fonamentalment a l'explotació de la vinya. El nou propietari va incloure en les seves possessions el benefici de la Llei de colònies d'Alfons XII, que s'aconseguí el 23 de maig de 1885 i es va obtenir, així, l'exempció de l'impost de consum, l'exacció militar als nascuts a la colònia i també per a les set famílies que vivien a les masies sota el seu auspici i el de les 38 persones que treballaven a la colònia agrícola.

Figura 2. Porta principal de la Colònia Agrícola de la Plana Novella.

neboda o cosina), sota la prèvia dispensa apostòlica del cardenal Patrius, vicari de S.S. Pius IX a la parròquia de Sant Agustí. El 1877, *La Il·luminació de Nova York* en el mes de setembre parla del seu pas per aquella ciutat nord-americana en direcció a Espanya. El 1887 va construir la colònia agrícola de la Plana Novella. La família tenia altres propietats: una casa a la Ribera núm. 20, actualment desapareguda, a Sitges i la casa Marfà, al passeig de Gràcia, construïda per Manuel Comas i Thos. Sufragà el 1880 la construcció del pont del torrent de Bassa-Rodona (avui carrer d'Espanya) que va permetre la prolongació del pas de la Ribera, pont anomenat durant molts anys el pont Domènech. Fou el fundador i primer president del Club Nàutic de Barcelona, el 1887, i propietari de la balandra guanyadora de diverses regates nacionals i internacionals. Es relata que els molls de Barcelona es van ampliar amb l'aportació de la pedra portada del Garraf i transportada per mitjà de vaixells fins al port de Barcelona.

El senyor Domènech encarrega la construcció del Palau Novella a l'arquitecte Manel Comas i Thos³ recuperant una antiga masia i construint un palauet enmig del Garraf, destinat a l'època estival, per a la seva dona Maria Vilanova⁴ i el seu fill Cristòfor Domènech.⁵ El palau es va construir amb predomini estètic «romàntic»⁶ amb una tendència medieval i gust oriental.

Les obres de construcció començaren l'1 de juny de 1887 i acabaren el 29 d'octubre de 1890 amb la benedicció del bisbe de Barcelona, Monsenyor Jaume Català Albora.

Aquestes obres consistiren en una reforma total de la propietat amb la construcció d'una mansió senyorial d'estil antillà de grans dimensions: de tres plantes, amb un cos central i dos laterals simètrics, coronats amb una torre i un mirador que s'hi accedeix per mitjà d'una escala de cargol de 122 esglaons d'altura a 25 metres.

Durant el temps de construcció del nou palau l'arquitecte, Manel Comas i Thos, havia de caminar 11 km, distància de Sitges a la Plana Novella, muntat amb un ase i guiat per un sitgetà, el senyor Joan Olivella. El trajecte d'anada i tornada li suposava un import econòmic d'una moneda d'or. Una vegada finalitzades les obres, el trajecte podia fer-se de diferents maneres, segons la capacitat econòmica de cadascun: en el cas dels senyors Domènech el feien amb carruatge tirat per quatre cavalls, fet que obligava a arregar el camí contínuament.

El Palau Novella està delimitat per una muralla decorada amb unes garites de guaita que l'envolten, que imiten un castell d'època gòtica amb els seus minarets o torres de sentinella. L'entrada principal del palau és una gran porta ubicada dins d'un arc de triomf on una placa informativa recorda la data d'adquisició de la finca i l'arquitecte que dirigí les obres. Enmig de la porta podem veure un cràter amb forma de dona idealitzada de gran bellesa que ens

dona la benvinguda, és la imatge de la senyora Maria Vilanova que trobem retratada amb gran delicadesa tant a l'exterior com a l'interior del palau.

Dins del palau trobem diferents dependències: una major domia per al servei extern de la casa; la cotxera on es guardaven els carruatges que utilitzava la família en els seus viatges als pobles propers; el safareig;⁷ unes bodegues que segons la descripció de l'època eren les millors equipades de Catalunya: amb 300 bótes de 10 càrregues cadascuna realitzades amb fusta dels boscos de la Plana; la casa dels guardes; quatre cases de planta baixa; els corrals; les quadres; les corts; les dependències de caràcter agrícola amb una superfície total edificada de 5.000 metres quadrats; els trulls per al premsat de la vinya i l'olivera; la capella cristiana dedicada a la Immaculada Concepció⁸ decorada artísticament amb les pintures d'Enric Monserdà i Vidal⁹ especialment les de l'àbsida: *La Santíssima Trinitat* amb *L'Anunciació de la Verge Maria* i *L'expulsió d'Adam i Eva del Paradís*.

Gràcies a l'impuls emprenedor de la senyora Vilanova, el 3 d'octubre de 1887, es van fer arribar les aigües del naixement dels brolladors de les piques fins a la finca, construint quatre quilòmetres de canonades; informació que trobem en una làpida de marbre a l'entrada del Palau.

A l'exterior del recinte la família va construir el parc romàntic: un dels primers parcs naturals de Catalunya, amb un llac artificial que els propietaris i els seus convidats utilitzaven per al bany i els passejos en barca. En aquesta època gaudir del jardí era molt habitual i es valorava l'espai per al passeig, la tertúlia, les trobades amoroses, etc.

A l'entrada del palau ens trobem uns grius,¹⁰ de Rafel Atché,¹¹ que com dos guardians governen l'entrada. En el vestíbul trobem dues plaques històriques: en una apareixen els artesans que participaren en la construcció del palau que tenen els seus noms i oficis escrits en una placa commemorativa de marbre. En una altra placa es rememora el moment en què els treballadors van fer la donació de les claus d'or als senyors Domènech.

El saló principal del palau fou decorat amb escultures, pintures al fresc i tapissos de Baldomer Gili Roig. Tradicionalment, l'or proliferava en la casa com a element de

El 1896, la pèrdua de grans inversions en borsa, amb la mala administració de la colònia agrícola i els deutes que portava la finca provocaren que la família se n'anés totalment arruïnada. L'any 1898 morí a Barcelona.

3. MANUEL COMAS I THOS. Arquitecte. Distingit professionalment dintre dels estils modernista i neogòtic, autor de notables edificacions entre les quals podem destacar la casa de la senyora Mercedes Aleu de Sala al carrer de la Diputació, 441 (1901-1903), la del senyor Jaume F. Moysi a la rambla de Catalunya, 55 (1893-1895), del senyor Emili Marfà al passeig de Gràcia, 66 cantonada València (1901-1903) i la del senyor José Fiol Vives al passeig de Sant Joan, 45 cantonada Consell de Cent (1900-1902).

4. MARIA VILANOVA. Filla de Cristòfol de Sitges i Maria, naturals d'Illa Cristina. S'esposa amb Pere Domènech a Roma, el 30 de setembre de 1875, per paraules i evidència el 1898. Les pèrdues econòmiques provocaren que la família arribés a la ruïna econòmica; va poder subsistir gràcies a l'ajuda que li van donar diverses famílies de Sitges. Els seus últims anys els va viure a la casa d'acollida de Vilanova on morí als vuitanta-tres anys d'edat.

5. CRISTÒFOL DOMÈNECH I VILANOVA (Barcelona 1879-1927). Assagista i dibuixant. Formà part d'un grup: El rovell d'ou. Col·laborà amb la premsa catalana i amb articles i contes d'esperit inquiet i revolucionari, la qual cosa n'impedí la publicació. Dirigí *Justícia Social* on publica la secció Carnet d'un heterodox i nombrosos llibres com *El Xagai* (1924), *El bon doctor*, *L'oci del filòsof* (1928) amb il·lustracions de Xavier Nogués, publicat quan ja havia mort. L'escriptor català Xavier Benguerel, en seu llibre *Memòries* (1905-1940) va escriure sobre la persona de Cristòfor Domènech.

Deixà obres inèdites que es conserven a l'Institut Municipal d'Història: *El suïcidi de Déu*, *La comèdia del diable*, *Reialme fantasma*, etc. Morí als 48 anys d'edat a la casa d'acollida de L'Amitié Française el 1927.

6. Entre 1852 i 1931 els americans construïren cases seguint la moda o l'estil del moment, el neoclassicisme, el modernisme o el noucentisme, que barrejat el podem catalogar com a «romàntic».

7. Antic safareig històric del palau. Actualment en procés de restauració dirigit per la Càtedra Gaudí.

8. Al principi del segle XVII s'incorpora a la masia de les Piques una capella sota la invocació de la Immaculada Concepció de la Verge Maria, sant Joan Baptista i sant Joan Evangelista. Aquesta antiga devoció es trasllada a la nova capella de la Plana Novella l'any 1890. La capella fou benedicada pel bisbe de Barcelona Jaume Català Albora el 1887 i segons diuen hi ha indicis que la família Raventós va arribar a edificar una capella pública dedicada a la Immaculada Concepció, el 1818.

9. ENRIC MONSERDÀ I VIDAL (1850-1926). Estudià a la Llotja de Barcelona. Es dedicà a l'ornamentació i la decoració optant en el seu estil per una mescla estilística de medievalisme i orientalisme, alternat amb el neogòtic que propugnava E. Rogent i Ll. Domènech i Montaner i amb l'aire premodernista del moblista Vidal i l'arquitecte Vilaseca. Fou director artístic a la vidriera d'Eduard Amigó i es distingí en la pintura religiosa guanyant el concurs de 1925 per a la decoració del Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Col·laborà en les decoracions de *La Nativitat* i *L'Ascensió* de la Parròquia de Sant Agustí de Barcelona.

10. Animal mitològic heràldic amb cap i potes davanteres d'àguila i el cos, les potes del darrere i la cua de lleó. En el cap, les orelles són punxagudes. És el símbol de la vigilància dels tresors ocults.

11. RAFAEL ATCHÉ I FARRÉ (1854-1923). Escultor. Estudià a l'escola de Llotja i de Vallmitjana de Barcelona. Representant de l'escultura anecdòtica vuitcentista aplicada a l'arquitectura. Treballà a la caiguda d'aigües del Parc de la Ciutadella, l'Hospital Clínic i la façana de la Catedral. La seva obra més coneguda és l'estàtua de Cristòfol Colom (1883).

coratiu tant en els frescos de les parets com en les peces metàl·liques de les diferents habitacions. Una de les estances més curioses és la sala del bany d'estil neoàrab amb gran profusió de miralls circumdants, una magnífica banyera de marbre blanc de Carrara i un insòlit vàter de caoba en forma de trona que es va importar d'Anglaterra, construït a Londres per encàrrec directe del senyor Domènech i idèntic al que existia al Palau d'Orient a Madrid per a la reialesa espanyola.

Un altre bany, al costat del dormitori del senyor Domènech, tenia unes decoracions d'unes figures nues tant d'homes com de dones; fou la neta d'Abadal (propietari posterior als Domènech) qui després de la guerra les va vestir, ja que era dibuixant de *Flechas y Pelayos*, i va deixar els murals totalment canviats. A la segona planta es troben les habitacions del servei del palau i les calderes que produïen l'aigua calenta per a tot el palau. El sistema d'il·luminació era de gas acetilè i carbur.

A l'època, la família Domènech va viure en un bon moment polític, amb importants amistats de persones influents, una de les quals, que era membre del govern, havia fet estandes al palau. L'*Eco* de l'època recorda que al 1894 el senyor Cristòfol Vilanova i Sants que sofria una greu malaltia es va instal·lar en aquest palau per curar-se i com que no es va restablir va morir a la Plana Novella.

La família va fomentar importants esdeveniments culturals i socials: la celebració de grans balls de disfresses; de funcions d'òpera: com la representació de l'òpera bufa *Artur Fuencarrale* el 28 de setembre de 1890, amb artistes italians com el tenor Vilanovini, el baix Robertini i la diva Nasbierini.

La gran activitat del palau i la forma de vida del senyor Domènech, megalòman i balafiador provocaren una atmosfera de misteri al voltant del palau de la Plana Novella. De les fantasies que es relaten destaca una aventura amorosa del rei Alfons XII poc possible per les dates històriques i importants reunions de maçons de gran rellevància política.

Els projectes colonitzadors dels Domènech no donaren els resultats promesos. Les terres no produïen el que s'havia previst; durant els deu anys que va durar l'aventura, el nombre d'habitants va disminuir i els projectes de nova realització es reduïrien únicament a l'embelliment de la casa senyorial; per això el municipi d'Olivella va promoure l'expedient de revocació dels beneficis de la Colònia Agrícola dient que l'existència d'aquesta colònia, amb els beneficis que li havien estat atorgats, el portarien a la ruïna juntament amb el despoblament per no haver-se pogut ingressar res a la caixa del municipi durant els anys posteriors a aquest període.

L'any 1893 es declara la fil·loxera i el 1896 la finca passà a mans del Patrimoni de l'Estat i fou subhastada públicament amb 384 hectàrees de superfície i un preu de 178.911 pessetes.

El 1898, va ser adjudicada la finca a l'últim descendent del baró de Jafrà, Joan Torrents Font que se li va exigir en una reclamació, per part de l'Ajuntament d'Olivella, abonar els impostos darrers dels deu últims anys, que els antics senyors Domènech no havien pagat mai.

El palau va passar a principi de segle al senyor Abadal dels transports de Barcelona, adquirida en subhasta pública. Els anys vint, totes les propietats de la Plana Novella foren del Banc Hipotecari i més tard dels senyors Montaner i Simón que les passarien als seus fills Murillo Simón. Els propietaris següents van ser: el senyor Ferrater i, l'any 1969,

el senyor Querol Ponsà amb les propietats de les piques i del corral nou, finalment el senyor Lucas-Alsina de Barcelona i el senyor Caminal.

El 1967 el palau i les seves terres foren adquirides per quatre associacions anònimes i els monjos de la comunitat religiosa dels Agustins de l'Escorial. L'associació va promoure la parcel·lació de la finca i la urbanització d'una àmplia zona, creant la urbanització Vall dels Reis. El recinte del palau es va separar de les àmplies bodegues i els trulls del palau que en aquesta època es convertiren en un restaurant.

L'any 1996 es va convertir el Palau Novella en el Monestir de Sakya Tashi Ling (trad. del tibetà: 'l'illa dels bons desitjos'), primer monestir budista a Catalunya, de la tradició Sakyapa, una de les quatre escoles de budisme tibetà, sota l'autoritat de Sa Santedat Sakya Trizin, rei de l'antic Tibet. La comunitat ha preservat l'edifici del palau amb campanyes de restauració fomentant-ne la conservació i la investigació de documents històrics referents a l'època de la família i de les colònies d'ultramar.

El safareig

Dins de la Plana Novella situat a la plana del mateix nom, podem descobrir una meravella de l'art romàntic construït al final del segle XIX, el safareig dels senyors Domènech. Aquest edifici d'autoria incerta i d'un marcat estil gaudinià imitant la fletxa d'un església gòtica del nord d'Europa, ens captiva per la seva bellesa i magnificència.

El safareig està format per una teulada en forma de pinacle que sembla que pugui tocar el cel, d'on surten quatre cossos recolzats en pilars guarnits de peces de ceràmica; al

Figura 3. Plànol del safareig. Càtedra Gaudí.

Figura 4. Detall del deteriorament actual de l'interior del safareig.

centre, una font a tres nivells deixava caure el seu contingut en quatre piques. Tot el safareig reflectia l'explosió de color i una fisonomia molt oriental que recordava les pagodes d'Índia.

Històricament el safareig havia tingut un paper molt important dins de la vida dels senyors del palau: segons fonts documentals, el safareig era el lloc destinat a rentar la roba per part de les senyores del servei del palau, però diuen que quan els senyors de la casa tenien convidats molt especials, s'havia arribat a buidar l'aigua de la font a les piques canviant el contingut per cava que emergia efervescent de la font principal, caprici dels senyors en festes especials. De gran gust excèntric trobem la música dins d'aquest element arquitectònic en unes petites trompetes eòliques de zinc, que el vent feia sonar.

En l'actualitat el safareig està molt malmès pel pas del temps i per l'incendi del Garraf que l'afectà greument en cremar-se'n una part, el safareig necessita un pla de restauració urgent que permeti la reconstrucció de totes les parts deteriorades i de nou reconstruir un element em-

blemàtic artístic de l'època històrica dels indians a Catalunya.

Una de les prioritats d'intervenció sobre el patrimoni històric i cultural del Palau Novella és recuperar aquest monument, per això, el projecte és dirigit i tutelat per la Càtedra Gaudí de la Universitat Politècnica de Catalunya, a través del seu director el doctor Joan Bassegoda i Nonell, amb l'objectiu de restaurar molt aviat aquest valuós element arquitectònic.

La Reial Càtedra Gaudí ha realitzat un projecte de restauració del safareig, ha estudiat l'estructura del monument i ha elaborat un precís treball de projecció de plànols i un estudi tècnic de tots els elements deteriorats i de la seva possible restauració elaborant un pressupost exhaustiu de totes les partides que són necessàries per recuperar aquest element emblemàtic dins del Palau Novella.

Bibliografia

- CARBONELL I VIRELLA, Vicens (1996). «Les Piques». *Res-sò d'Olivella*, núm. 24, pàg. 4.
- HUGUETS PRATS, J.F. (1984). «Plana Novella, un insòlito palacio en el centro del Parque del Garraf». *Diari de Vilanova*, núm. 21.
- *Garraf. Guia del medi natural*. Diputació de Barcelona. Pàg. 15.
- *Americans, indians. Arquitectura i urbanisme al Garraf, Penedès i Tarragonès*. (Baix Gaià, s. XVIII-XX) (B.M.V.M, 1990). Pàg. 41-42, il·lustracions 66-67. Arxiu Històric de Sitges.
- CARBONELL VIRELLA, Vicenç (1976). «Datos sobre el Palacio del Valle de los Reyes». *Historia y Vida*, núm. 97.
- (1982) *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Volum 5.
- *Garraf, l'esperit del Romanticisme*. Consell Comarcal del Garraf.
- «El Baix Penedès/ El Garraf». *Patrimoni Arquitectònic de Catalunya*, núm. 3, pàg. 139-140.
- MANEL (1985). «Anecdolari de la Família Domènech». *L'Eco*, núm. 4827.
- RÀFOLS, Josep M. *El Garraf*. Col·lecció de les comarques de Catalunya, volum núm. 8, pàg. 35-38.
- El eco de Sitges*, any XCII, núm. 4723. Sitges, 11 de desembre 1982.
- ALCALÀ SOLA, Sílvia (2001). «El americano. Historia de una familia». *Natural d'Olivella*, núm. 0 desembre.
- (2002). «El Palau Romàntic del Garraf». *Natural d'Olivella*, núm. 1 març.
- (2002). «Llegendes del Garraf». *Natural d'Olivella*, núm. 2 juliol.
- (2002). «Visita al Palau Novella». *Natural d'Olivella*, núm. 3 octubre.